

Täysistunto

Torstai 10.11.2022 klo 16.03—19.26

2.3. Suullinen kysymys hallituksen toimintakyvystä (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 182/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myös Liike Nyt on ilmoittanut tämän aiheen kysymykseen. — Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.43 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Pääministeri Marin, te vastaatte hallituksen toimintakyvystä. Metsäasia vietiin eteenpäin nahkoineen pävineen, ja kun puhutaan tästä, mikä teidän linja on, niin kukaan ei tiedä, mikä linja on. Hallitus sitä ja eduskunnan valiokunnat tätä. Hallitus on itse asiassa vuoden myöhässä EU-komissioon, ja EU-komissio ei varmaan vielääkään tiedä, mikä Suomen kanta on. Ja nyt hallituksessa on täysi sekamelska saamelaisasiassa. Onko, pääministeri, teidän mielestänne hallitus toimintakykyinen tällä hetkellä, vai pitäisikö panna pillit pussiin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, pääministeri Marin.

16.44 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten äskeisessä puheenvuorossani kuvasin, mielestäni me elämme maailmanpoliittisesti Euroopassa aika vakavaa tilannetta, ja ei, minun mielestäni ei pidä laittaa pilliä pussiin vaan meidän pitää hoitaa näitä kaikkia asioita, jotka meidän käsissämme ovat, niin näitä isoja, vakavia kriisejä, joita me olemme kohdanneet, kuin myös niitä asioita, joita me täällä Suomen eduskunnassa käsittelemme.

Nyt valiokunnat käsittelevät tätä ennallistamiskysymystä. Suuri valiokunta tulee tämän kannan muodostamaan, kuten täällä on todettu, ja Suomen hallitus tulee tätä kantaa systemaattisesti edustamaan kaikissa niissä neuvotteluissa ja pöydissä, joissa me asiaan voimme vaikuttaa. Kyllä minun mielestäni meillä on toimintakykyä, ja toivon mukaan eduskunnallakin on toimintakykyä muodostaa omalta osaltansa kantoja, esimerkiksi tähän ennallistamiskysymykseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kyllönen.

16.45 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun täällä kysyttiin, mikä oli mittaluokaltaan sellainen asia, joka vaikutti Suomelle isosti, niin toivoin, että kokoomus ennallistaisi oman EU-politiikkansa siihen kohtaan, missä me teimme suuressa valiokunnassa hyvin laajasti yksimielisen lausunnon Fit for 55 -pakettiin, [Perus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

suomalaisten ryhmästä: Se ei ollut yksimielinen!] joka oli vaikutuksiltaan miljardien kokonaisuus Suomelle. [Kokoomuksen ryhmästä: Niin tämäkin! Tämä on miljardi vuodessa!] Siinä me löydettiin yhteisymmärrys ja on taisteltu EU-tason päätöksenteossa yhteistyössä, ja Suomen kannat ovat menneet eteenpäin. Tämä on malliesimerkki siitä, että tästä talosta kun tulee yhtenäinen kanta ja sitä työtä tehdään rintamassa, niin Suomen kannat menevät eteenpäin. Kuten pääministeri täällä sanoi, työ on vasta alussa, joten nyt, kokoomus, ottakaa hampaat naulasta ja hanskat taskusta, ja ruvetaan yhdessä töihin. [Kai Mykkänen: Näinhän myö tehdään! — Jukka Gustafsson: Hallitus johtaa, kokoomus vikisee!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Tämä puheenvuoro ei tainnut sisältää kysymystä, mutta kokoomus mainittiin. — Edustaja Wallinheimo.

16.46 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen kyllä, miten se valtioneuvoston alkuperäinen esitys tästä asetuksesta oli niin laimea. Olette kuitenkin käyneet tätä läpi monta kertaa ministerivaliokunnassa, ja kukaan ministeri ei ole tätä vastustanut, eivät edes keskustan ministerit. Nyt tätä teidän esitystänne vastustetaan lähes jokaisessa valiokunnassa. Kysyisinkin pääministeriltä: oletteko te nyt tyytyväinen siihen, että esityksenne vastustaminen on näin suurta eduskunnassa, ja oletteko te tyytyväinen, että hallituspuolueet nyt äänestävät sitä sun tätä, puolesta ja vastaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.46 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kirjelmä eduskunnalle oli kriittisesti tähän esitykseen suhtautuva. Tässä on kyse kokonaisuudesta, jossa pyritään parantamaan EU:n jäsenmaiden luonnon tilaa, esimerkiksi vesistöjä, merialueita, kaupunkiluontoa, turvemaita, maatalousmaita, metsiä. Tässä on kyse siis siitä, että pyritään parantamaan luonnon tilaa. Tämä tavoitehan on hirveän tärkeä, ja se on myös hallitusohjelmaan sisään kirjoitettu. Me haluamme jättää luontomme tilan parempana tuleville sukupolville kuin mitä se on tällä hetkellä. Tämä tavoitehan on valtaavan tärkeä.

Mutta tähän esitykseen sisältyy kohtia, joita me emme voi hyväksyä, esimerkiksi nämä kustannukset Suomen näkökulmasta ovat aivan liian suuret, ja kaikkiin näihin hallitus on jo omassa kirjelmässään kiinnittänyt huomiota ja suhtautuu näihin äärimmäisen kriittisesti. Nyt valiokunnat tätä kokonaisuutta käsittelevät, ja jos siellä valiokunnissa joitakin sanamuotoja halutaan vielä vähän kriittisemmiksi, [Petri Huru: Ei kun kielteisiksi!] niin kyllä se minulle sopii — kyllä se minulle sopii. Suuri valiokunta sitten tämän kannan muodostaa, ja toivon mukaan yksimielisesti. Sitä itse kyllä toivon, että valiokuntakin kykenee siihen yksimielisyyteen, [Kokoomuksen ryhmästä: No mihin teitä sitten enää tarvitaan?] mihin hallitus on kyennyt, kun se on oman kirjelmänsä antanut.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Hassi.

16.47 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten pääministeri totesi, silloin, jos halutaan EU-neuvotteluissa vaikuttaa, varmin tapa epäonnistua on se, että neuvottelujen lähtötilanteessa sanotaan, että vastustamme joka tapauksessa. [Ben Zys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

kowicz: Kuka näin on sanonut? — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Te eilen ryhmäpuheenvuorossa!] Sitä kuitenkin kokoomus tuntuu vaativan. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on edustaja Hassilla vuoro.

Myös ne ihmiset, jotka ovat käytännössä Brysselissä vuosikausia näitä neuvotteluja käyneet, ovat sanoneet, että paras taktiikka on listata ongelmat mutta suhtautua rakentavasti. Nyt kysyisin teiltä, pääministeri, kun oppositio niin kovasti vaatii, että Suomi sanoisi heti kättelyssä ”ei”: tiedätekö jonkin esimerkin asiasta, jossa Suomi olisi onnistunut neuvotteiluissa sanomalla heti kättelyssä ”ei”? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei Suomi ole koskaan sanonut ”ei”!]

Arvoisa puhemies! Vielä muistin virkistämiseksi kerron, että päästökauppaa aikoinaan väitettiin erittäin epärealistiseksi ja [Puhemies koputtaa] ylikalliiksi Suomelle. Nyt Suomen elinkeinoelämä kiittää siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.49 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle ei tule mieleen tällaista kokonaisuutta. Ehkä voimme tarkistaa, onko jokin sellainen kokonaisuus, jossa heti sanomalla ”ei” oltaisiin pystytty parhaiten vaikuttamaan. [Timo Heinonen: Tutustukaa historiaan!] Voisi ajatella, että niissä kysymyksissä, jotka vaativat yksimielisyyttä jäsenmailta — jotka vaativat yksimielisyyttä jäsenmailta — ehkä tällainen taktiikka voisi jossakin kohtaa olla järkeväkin. Mutta tässähän ei ole kyse sellaisesta kokonaisuudesta, vaan tämä on määräenemmistöllä päätettävä asia, jolloin tuo taktiikka olisi äärettömän epäviisas. Se tarkoittaisi sitä, että me emme pystyisi millään tavalla vaikuttamaan. Kenelläkään ei olisi intressiä tulla meidän asioidemme taakse, kun me sanoisimme, että äänestämme joka tapauksessa vastaan, muuttui tässä mikä tahansa. [Ben Zyskowitz: Ei me sanottaisi, että joka tapauksessa!]

Kokoomuksen linja on tässä hieman epäselvä, koska edustaja Grahn-Laasonen eilen ryhmäpuheenvuorossaan totesi: ”Tässä ei pitäisi olla mitään epäselvää: Suomen tulee ottaa selkeä kielteinen kanta.” — Selkeä kielteinen kanta.” [Ben Zyskowitz: Kyllä, sellaisena kuin se nyt on!] Eilisessä keskustelussa taas puheenjohtaja Orpo, kuten tänäänkin täällä salissa, sanoi, että tietenkään kokoomus ei aja kielteistä kantaa, niin että jo tyrmäisimme ennalta. Mikä on kokoomuksen linja? Se on ristiriitainen: Grahn-Laasonen ryhmäpuheenvuorossaan [Puhemies koputtaa] sanoo yhtä, ja sitten Petteri Orpo sanoo toista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt annetaan Grahn-Laasonen vastata tällä kertaa.

16.50 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä asiassa ei pitäisi olla mitään epäselvää siitä, että Suomen hallituksen olisi pitänyt alusta alkaen ottaa kielteinen kanta ennallistamisasetukseen. [Naurua sosiaalidemokraattien ryhmästä] Se tuo Suomelle miljardin kustannukset vuodessa. Vertailuvuosi 1952 on meille täydellisen epärealistinen. Olisi pitänyt tehdä heti alkuun selväksi komissiolle, että tässä muodossa tämä esitys ei meille käy. Ei se tarkoita sitä, että me oltaisiin jotenkin pois neuvotteiluista tai sen jälkeen kaikki ovet sulkeutuisivat, ei tietenkään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

Ruotsi teki toissijaisuushuomautuksen. Suomi ei tehnyt, koska hallitus myöhästyi. [Kimmo Kiljunen: Eduskunta myöhästyi!] Meidän olisi pitänyt tehdä meidän kanta selväksi. Tämä on se kokoomuksen pointti tässä asiassa. Ei se sulje neuvotteluovia. Silloin, kun tämä asia on merkitykseltään painava, pitää tehdä selväksi se kanta. Aina aiemmin metsäpolitiikka on ollut sellainen asia, jossa Suomella on ollut selkeä yhteinen kansallinen rintama. Tämän Marinin hallituksen aikana tämä suomalaisten metsien ja metsäelinkeinojen puolustaminen on ollut täynnä ristiriitoja. Siinä on se iso muutos. Miten näin voi olla?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.51 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On se kyllä sitten ihme, että juuri tällä hallituskaudella Suomeen on tehty ennätyksellisiä metsäinvestointeja — erittäin isoja investointeja esimerkiksi Kemiin ja muuallekin. Itsekin olin taannoin Raumalla avaamassa erittäin uutta, innovatiivista, modernia sahaa. Tällä hallituskaudella Suomeen on tehty paljon metsäinvestointeja. [Jukka Kopra: Hallituksesta huolimatta!] Hyvä näin. Suomi elää metsistään, ja näin tulee olemaan tulevaisuudessakin, mutta se, mihin me tällä ennallistamisasetuksella pyrimme vaikuttamaan, on esimerkiksi nämä kustannukset. On aivan selvää, että metsät ovat kansallisessa kompetenssissa, niiden pitääkin olla, ja tämä on niin hallituksen alkuperäisessä kirjelmässä kuin myös toivottavasti niissä kannoissa, jotka eduskunta sitten suuressa valiokunnassa muodostaa.

Mutta onhan tämä nyt hyvin ristiriitaista. Täällä te sanotte, että pitäisi sanoa ”ei”, pitäisi suoraan sanoa ”ei”. [Ben Zyskowitz: Siinä muodossa kuin se esitettiin! Ettekö te muka ymmärrä?] Mutta me haluamme vaikuttaa. Emme me tule sanomaan alusta asti ”ei”, me pyrimme vaikuttamaan. Me pyrimme vaikuttamaan tähän sisältöön, ja jos sitten tuo lopullinen asetus ei tule olemaan riittävän hyvä — jos se ei tule olemaan riittävän hyvä — Suomi voi aina tehdä sen arvion, että me äänestämme vastaan. Jos nämä [Puhemies koputtaa] meidän reunaehdotukset eivät täyty, me voimme äänestää vastaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkelä.

16.52 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy valitettavasti todeta, että pääministeri sanoi tässä kaksikin asiaa, jotka eivät pidä paikkaansa.

Ensimmäinen asia, joka ei pidä paikkaansa, on se, että valtioneuvoston kanta tähän ennallistamisasetukseen olisi jotenkin kriittinen tai kielteinen. Valtioneuvosto on kannassaan selvästi ilmaissut, että tämä esitys on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen — ainakin alustavassa tarkastelussa. [Kimmo Kiljunen: Se on eri asia!] Se tarkoittaa suomeksi sitä, että valtioneuvosto tunnustaa, että EU:lla on oikeus näitten asioiden sääntelyyn, eli EU:lla on valtioneuvoston mielestä oikeus puuttua Suomen metsäpolitiikkaan.

Toinen asia, mikä ei pidä paikkaansa, on se, että nyt olisi jonkinlainen lähtökohta tai neuvottelujen alku. Näin ei ole. Kun valtioneuvosto antoi kantansa 29.9., tästä asiasta oli ollut tieto jo noin vuoden ajan, että tällaista valmistelua tehdään. Eli sinä aikana siihen asiaan olisi pitänyt vaikuttaa, nyt alkaa olla jo myöhäistä vaikuttaa. Eilisessä välikysymyskeskustelussa ei selvinnyt, mitä hallitus tällä välin on tehnyt, millä kannoilla on pyritty vaikuttamaan ja mihin suuntaan tähän asiaan tässä välissä, kun sitä oikeasti olisi voinut muuttaa ennen komission esitystä. Vastaatteko nyt tähän, pääministeri Marin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.53 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä valtioneuvosto on katsonut, että esimerkiksi tälle toissijaisuushuomautukselle ei ole villoja, ja ymmärtääkseni eduskunta on samaa mieltä, koska yksikään kansanedustaja, ei edes oppositiosta, ole tehnyt tätä toissijaisuushuomautusta, vaikka eduskunnalla on siihen täysi oikeus ja täysi mahdollisuus. Itse asiassa tämä kysymys kuuluu kansallisille parlamenteille. [Välihuutoja] Tämä on oikeastaan tällainen sivujuonne, johon on haluttu tätä keskustelua virittää sen vuoksi, [Sanna Antikainen: Se johtuu siitä, että toitte esityksen myöhässä! — Perussuomalaisen ryhmästä: Opposition vika!] että ehkäpä tästä varsinaisesta asiasta keskustelu on sitten ollut liian mutkikasta.

Toinen asia liittyy tähän ennakkovaikuttamiseen. Kyllä me olemme ennakkovaikuttaneet. [Oikealta: Miten, missä se näkyy?] Me olemme ennakkovaikuttaneet, ja me olemme myös onnistuneet ennakkovaikuttamisessa. Esimerkiksi näitä turvemaita koskien Suomen on onnistunut ennakkovaikuttamisessa, [Ben Zyskowicz: Paljonko se oli ennen tätä 900 miljoonaa?] mutta se ei tietenkään riitä. Se ei tietenkään riitä. Nyt me pyrimme vaikuttamaan näihin muihin kohtiin, jotka ovat ongelmallisia Suomen näkökulmasta. Esimerkiksi se, että Suomi maksaisi tästä kohtuuttoman paljon, se on ongelma, se, että nämä kustannukset määrittyvät hyvin epäselvästi, se on ongelma. Meille on aivan selvää se, että metsät kuuluvat kansalliseen päätösvaltaan. Näin me haluamme, että tulevaisuudessakin on, [Puhemies koputtaa] ja muun muassa ministeri Kurvinen on tehnyt [Puhemies: Näin!] erittäin paljon vaikuttamistyötä kollegoidensa suuntaan, että nämä Suomen huomiot huomioidaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt tästä aiheesta vielä edustaja Sankelo, ja sen jälkeen vaihdamme teemaa.

16.54 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä ennallistamisasetuksen eilisestä välikysymyskeskustelusta voi tehdä nyt semmoisia kokoavia huomioita. Hallitus on ilmoittanut, että sillä on selvät suunnitelmat esityksen torppaamiseksi, ja vihreät on mukana. Näinhän se on nyt ymmärrettävä, että näin mennään, ja SuVista on tulossa yhtenäinen kanta. No, tämä nähdään. EU-vaikuttamistyötä pitää jatkaa, ja kun tästä eurooppalaisesta vaikuttamisesta on puhuttu, niin esimerkiksi Euroopan kansanpuolue EPP, johon kokoomus kuuluu, on maatalousvaliokunnassa asettunut tätä asetusta vastaan. Nyt tarvitaan laajaa EU-vaikuttamista edelleenkin, ja kun tässä tarvitaan laajaa kokonaisuutta, niin kysyisin ministeri Saarikolta, keskustan puheenjohtajalta: Mikä on liberaaliryhmän kanta europarlamentissa tähän ennallistamisasetukseen? Kai sielläkin nyt ollaan tiukkana tässä asiassa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, ministeri Kurvinen ei ole vielä päässyt tänään ääneen. Annetaan vuoro hänelle.

16.56 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Metsäpolitiikasta vastaavana ministerinä totean sen, että tästä toissijaisuushuomautuksesta on syntynyt jonkinlainen väärä käsitys, kuin se olisi joku vapaudu vankilasta -kortti, joka tarkoittaa, että kun sen jäsenvaltio tekee, joku EU-lainsäädäntö ei sitten sido maata. Se on prosessiväite, ja jos EU-neuvotteluissa katsotaan, että se prosessiväite ei len-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

nä, se koskee Ruotsia ja kaikkia maita, jos tämä lainsäädäntö menee läpi. Hallituksen kanta on ollut alusta lähtien kielteinen tällaiselle ennallistamisasetukselle. Kannatamme yleisesti ottaen ennallistamista, luonnon tilan parantamista, mutta keinot ovat aivan väärät.

Arvoisa puhemies! Hyvä kauhavalainen kollegani Janne Sankelo kysyi, mikä on Renew-ryhmän kanta. Tapasin muun muassa meidän Renew-ryhmän varjoraportööriä, joka seuraa ennallistamista, pari kuukautta sitten Strasbourgissa. Olen itse tavannut neljä komissaaria puolen vuoden aikana, tästä asiasta puhunut muun muassa Frans Timmermansin, komission varapuheenjohtajan, kanssa, [Petteri Orpo: Miten meni?] mutta toivoisin, arvoisa puhemies, että kun ilmeisesti edustaja Sankelo käy keskusteluja [Puhemies koputtaa] sinne EPP-ryhmään, niin laittakaa Sirpa Pietikäinen kuriin. [Naurua oikealta] Hänhän myrkyttää kokoomuksesta EPP-ryhmää täysin siellä keskeisenä toimijana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt laitetaan kuriin tämä aika.

Kysymyksen käsittely päättyi.